

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 39.

Sobota 10. maja 1930.

Leto V.

Kmetiški problemi v naši državi.

Mali kmet, poljski delavec in industrijski delavec morajo urediti svoje odnose.

Skoro vsi politiki, vsi gospodarski teoretiki poudarjajo, kadar hočejo postati popularni, da je kmetijstvo, kmet, pravzaprav temelj javnega življenja in gospodarstva. Nikakor ne moremo trditi, da nimajo prav, če to trdijo. Prav imajo, samo pri teh svojih besedah na marsikaj pozabljajo, kar bi morali vsi v življenju, v praksi. Ni zadosti, če se zbuja stanovsko zavest, stanovsko ošabnost, češ, kmet sem, vse vzdržujem s tem, da pridelujem žito in gojim živino, sadje ter druge življenske potrebščine za človeštvo.

Te besede so lepe za uho, za srce morda še tudi, toda če se hoče naš kmetiški stan, zlasti mali kmet in kmetiški delavec ohraniti in dvigniti na primerno socialno stališče, se mu mora nuditi prilika vzgoje, ki jo potrebuje, da bo razumel in moderno izpopolnjeval svoje znanje, se organiziral v organizacijah, ki ga napravijo neodvisnega od bogatinov in od verižnikov.

V dravski banovini imamo veliko večino malih kmetov, bajtarjev in razmeroma malo kmetijskih delavcev. Vsi ti morajo prei ali slej pričeti pomisliti, da je le njih lastna poklicna in gospodarska organizacija pot, ki jih povede do boljših časov. Med vojno, zlasti ob koncu vojne so za par let bili nekoliko boljši časi, toda sedanja doba postaja zopet taka, da naravnost kriči po samopomoči.

Po mestih in tudi po deželi se marsikdo udarja po prsih in pravi: jaz sem inteligent, jaz sem študiral črno šolo itd. Vedite, da, kdor se s tem baha, ni inteligent, ampak pohlavec.

Kdor hoče biti inteligent, kdor hoče napredovati, ta mora vedeti več in več delati teoretično in praktično na gospodarski in duhovni izgradbi človeške družbe.

V kako neprijeten položaj pridejo mali posestniki, delavci in tudi veliki posestniki, ko je treba poskrbeti številnim otrokom službo, kruha, ker doma ni prostora zanje. In to, ker je naraščaj velik, ni pa poskrbljeno tudi za preživljanje naraščaja.

Te razmere producira neštete množice proletarijata, ki potem bega za kruhom po svetu.

Prav pogostoma čujemo lepo zvence besede, da je na kmetih dosti dela in kruha. S temi besedami varajo nekateri javnost, v resnici pa je na kmetih vedno manj kruha, vedno manj dela, ker kmetijstvo, vsaj malo, ali nima toliko, da se preživi, če pa hodi na delo, pa zasluži razmeroma malo, ker so pridelki preslabo plačani. V mestih in industrijskih krajih so namreč tudi tako majhni zaslužki, da delavstvo, lahko rečemo, nekmetiško prebivalstvo polovico manj konsumira, kakor bi v normalnih razmerah moralo in potrebovalo.

Kmetijski problem je važen, je težak. Vsekakor sta pa kmetijski prebivalec in delavec dva elementa, ki bi se morala gospodarsko med seboj dopolnjevati.

Kmet bi moral dvigniti svojo produkcijo k moderni intenziviteti, delavec, mestjan pa stopiti z njim v direkten stik s svojimi strokovnimi in gospodarskimi organizacijami.

Delavstvo in načrt obrtnega zakona.

Predlogi delavstva k načrtu obrtnega reda predloženi ministru.

Konference, ankete in posvetovanja se vrše že par mesecev o načrtu za novi obrtni zakon. Podjetniške in delavske organizacije so se posvetovale o načrtu ter sklepale o predlogih, katere določbe načrta naj bi se izpremenile, izboljšale ali poslabšale.

Delavske zbornice so tozadevno snov že pred dvema letoma predelale in so bile resolucije v poročilu Delavskih zbornic objavljene. Na podlagi sprejetih resolucij je Delavska zbornica tudi svoje izpreminjavalne predloge, o katerih smo že deloma poročali, predložila ministru socialne politike.

Načrt obrtnega zakona se precej naslanja na obstoječo zakonodajo. Bistvena in morda najneprijetnejša zadeva je, da je hotel podrediti novi zakon strokovne organizacije ministru za trgovino in industrijo. Taka določba bi bila usodna, ker bi delavske organizacije podredila vplivu podjetništva, dasi imajo vsi državljani pravico, da se samostojno uveljavljajo v okviru zakonodaje v državi. Iz poročil pa je posneti, da so to namero vendarle merodajni krogi opustili ter bodo spadale v področje ministra trgovine in obrti le takozvane zadrugne organizacije, to je zadrug, gremiji in zbornice.

Razen tega pripovedujejo poročila, da bodo delavci in podjetniki smeli snovati svoje posebne strokovne organizacije izven tega zakona po posebnem, najbrže društvenem zakonu. V ta krog organizacij bi spadale tudi delavske strokovne organizacije, ki bi bile napram družbi v nekako takem razmerju do družbe, kakor so današnje in kakor so bile v Avstriji, Nemčiji in drugod ter bi si morale svoj vpliv, svojo avtoriteto šele ustvariti.

Predloge za izpremembo načrta obrtnega zakona je v imenu delavstva predložilo ministru centralno tajništvo Delavskih zbornic. Vršila se bodo še posvetovanja.

Naše minimalne zahteve so, da se predvsem ohrani to, kar imamo danes. Delavstvo mora stati v tem važnem trenutku zopet na braniku svojih pravic.

Nič več ne zahtevamo, kakor da smo enakopravni državljani pred zakoni, nič več, kakor da se ne izroča naše usode vplivom, ki bi utegnili z gospodarske strani kratiti naše pravice.

To je glavna, naravna in tako minimalna zahteva, da se ji moderna družba pač ne more upirati.

Španija v političnem ognju.

Republikansko gibanje narašča. — Meščanske stranke so izgubile orientacijo.

Na Španskem imajo živahno politično vrvenje, ki se vrši med monarhističnimi in republikanskimi strankami. Zlasti se gibanja udeležujejo študenti in prejšnji političarji. Vlada hoče gibanje s silo zatreti, visoke šole zapreti in zapreti zlasti katalon-

ske osebnosti, ki so podpirale pokret za upostavitve diktature.

Celo francoski časopis »Temps« pravi v svojih poročilih iz Španije, da je položaj na Španskem zelo kritičen, češ, da vlada med konservativci, liberalci in demokrati velika »moralna« zmeda.

Nemški kancler snubi socialiste.

Proti socialistom ni mogoče vladati.

Nemški kancler dr. Brüning občuti vso pezo, ki jo vleče s sabo v obliki majhnih in politično neenotnih strank. Niti en dan ni siguren svoje večine. V Westfalnu je zaradi tega na kongresu centru povdarjal, da hoče voditi politiko Müllerjevega kabineta ter da je centrum vedno želel lojalno sodelovanje socialnih demokratov, ni pa mogel preprečiti izstopa socialistov iz vlade, ker so bila prevelika nasprotja med socialisti in nemškimi naci-

jonalci zaradi gospodarskih in socialnopolitičnih vprašanj. Brüning je dalje rekel, da bi bilo na podlagi vladnega programa mogoče ustvariti veliko koalicio in socialisti morajo spoznati, da sedaj ni čas besed, ampak dejanj z ozirom na gospodarske interese in politični ugled Nemčije. — Brüning ima prav, toda dokler se bo naslanjal na stranke — brez programa — bo vedno slabo vozil, zlasti, dokler bo podpiral reakcijo.

Boj za starostno zavarovanje v Avstriji

Akcija socialnih demokratov.

Avstrijski parlament je že leta 1928 sprejel zakon o zavarovanju delavcev za starost in onemoglost, toda s pridržkom, da bo ta zakon šele tedaj stopil v veljavo, ko bo Avstrija dosegla gotovo stopnjo blaginje. Med tem pa vlada v Avstriji silna nezaposlenost, ki ne kaže nobene tendence za zmanjšanje, ampak celo nasprotno. Seveda je temu krivo v precejšnji meri to, da je mnogo

V drugili državah se to deloma že vrši. In tudi pri nas je to problem, ki se pa bosta morala baviti z njim kmet in delavec, ne pa takozvana inteligenca, ki se trudi, da zbuja med njima nasprotstva.

starih delavcev z nad 60 leti, ki bi morali prejemati pokojnino, ki je pa še ni, zato se jih še vedno prišteva k brezposelnim. Socialni demokrati so zaradi tega zavzeli stališče, da je treba nemudoma v parlamentu staviti predlog, da naj stopi zavarovalni zakon s 1. januarjem 1931 v veljavo. To zahtevo utemeljujejo zlasti s tem, ker bo Avstrija v kratkem dobila inozemsko posojilo, vsled katerega bo mogoče izvesti davčne olajšave v gospodarstvu, s čemur pa je obenem podan predpogoj za aktiviranje zavarovanja. V slučaju pa, da ne bi tozadevna akcija socialnodemokratskega kluba v parlamentu imela uspeha, tedaj se bo na podlagi ustave organiziral plebiscit.

Redukcija banovinskih proračunov.

Ministrski predsednik zahteva sklenje dispozicijskih fondov.

Ministrski predsednik general P. Živković je izdal ukaz, da se ne smejo izvršiti v banovinskih proračunih že odobreni izdatki za reprezentativne in zaupne posle ter za razne podpore, nagrade in honorarje in da se sploh imajo še enkrat vzeti v pretres že odobreni visoki izdatki ter zmanjšati na najnižjo vsoto. Vse to se ima izvršiti v najkrajšem času.

Ukaz generala P. Živkovića je v stvari popolnoma utemeljen, ker so bani v banovinske proračune v resnici sprejeli mnogo postavk, ki v bistvu niso nič drugega nego skriti dispozicijski fond. Če pregledamo samo proračun dravske banovine, najdemo v njem takih reprezentacijskih izdatkov in raznih podpor, nagrad in honorarjev za okoli 15 milijonov dinarjev. Banska uprava bo morala črtati vse te kredite, s katerimi bi bila sicer mogla v resnici prosto po lastnem izprevidu razpolagati, tako da so imeli ti krediti v resnici značaj dispozicijskih fondov.

Razumljivo je torej, da danes davkoplačevalci banovinskih davščin jako hvalijo ta energični zamahljaj ministrskega predsednika Živkovića, ki je z enim udarcem uničil vse banovinske dispozicijske fonde.

V interesu davkoplačevalcev bi tudi bilo, da se v banovinskem proračunu obenem znižajo tudi banovinske davščine, vsaj najtežje, ki so se uvedle z banovinskimi proračuni, n. pr. trošarina na premog, na električno energijo in sploh vse davščine, ki zadevajo predvsem neimovite sloje.

Po zakonu o banski upravi se stavlja banovinske proračune bani, odobruje jih pa finančni minister. Banovinski proračun postane z odobritvijo finančnega ministra pravo-močen in bi se mogel izpremeniti k večjemu po razsodbi državnega sveta, ako bi se opravičeni interesi zoper njega pritožili na držav. svet.

Ako je banovinske proračune mogoče znižati na kak drug način, z omejitvijo izdatkov, kot je to nasvetoval ministrski predsednik, je to še bolj ugodno za davkoplačevalce.

Stanovanjsko vprašanje.

Gradba velikih stanovanjskih hiš na zadrugi podlagi s podporo občin in države.

Stanovanjska zaščita je ukinjena. Izgleda, kakor da je že dovolj stanovanj na razpolago in ni treba več ne državi ne občini stremeti za tem, da se stanovanjska beda omili. Temu pa ni tako. Stanovanj primanjkuje še vedno. Ljudje prebivajo po raznih brlogih, kletah in drugih nezdravih luknjah. Poleg tega pa hišni posestniki navijajo najemnine do skrajnosti. V teh razmerah pa so najemniki in brezstanovanjci navezani na svojo lastno pomoč. Truditi se morajo, da sami zidajo stanovanja, če se država in občine nočejo s tem vprašanjem baviti.

Po našem mnenju so male stanovanjske hišice sorazmerno predrage, poleg tega se smejo pa še samo na periferiji mesta zidati. Z ozirom na to bi se morali stanovanjski najemniki združiti v zadrug, ki bi zidale večje (30—40 stanovanjske)

hiše v mestu. Občine naj bi prevzele samo garancijo za tozadevna posojila. Člani take zadruge pa bi plačevali najemnino v taki izmeri, da bi se posojilo obrestovalo in amortiziralo na dolgo dobo. **Po gotovi amortizacijski dobi bi bil vsak tak član lastnik stanovanja.** Občina ne bi prav za prav nosila nikakega posebnega rizika, ker bi jamstvo, ki bi ga prevzela, bilo krito z vrednostjo stavbe. Taka stanovanja bi se lahko tudi še pred potekom amortizacijske dobe oddala s pristankom občine, toda le za amortizirani del zazidane glavniče, drugemu stanovalcu. Ta način rešitve stanovanjskega vprašanja bi bil ugoden, ker bi najemniki postali prej ali slej lastniki stanovanj, v katerih bi stanovali. Ako bi imel kak najemnik prihranjen denar in bi dal

istega za gradnjo skupne stanovanjske hiše na razpolago, bi plačeval sorazmerno nižjo najemnino, ker bi za gradnjo njegovega stanovanja bilo potrebno manjše posojilo in zato tudi nižje obresti in nižje obresti za amortizacijo posojila.

Za izvedbo tega načrta pa bi bilo potrebno, da gredo občine vsestransko na roko drugam, ki bi se v to svrhu osnovala. To akcijo bi morala podpirati država in občine, ker to bi bil minimum podpore za rešitev kričnega stanovanjskega vprašanja, ki z odpravo stanovanjske zaščite ni bilo odpravljeno. Z odpravo stanovanjske zaščite sta se stanovanjska beda in stanovanjsko oderuštvo (ker stanarina presega povprečno 25 do 30% predvojne stanarine) še povečala in ne omilila.

Kaj čivkajo vrabci na strehah?

Gospodarski in socialni problemi.

Dr. Oton Ehrlich.

Veliki učenjaki si razbijajo glavo o tem, če se morejo živali spoznavati s pomočjo govora. Ne mogle bi namreč marsikatero dejanje živali umeti, če bi tega ne mogle. Toda doslej se še ni posrečilo razvozljati govorice živali. Z eno edino izjemo: kaj čivkajo vrabci na strehi, to vsi vedo. Ali vsaj vedeti bi morali! Kaj torej čivkajo vrabci na strehah?

Imamo namreč več vrst vrabcev; imamo podjetniške vrabce, ki čivkajo, da mora »narodno gospodarstvo propasti pod socialnimi bremenmi, da mora človeštvo biti pripravljeno na vojno, da je religija eden najmočnejših stebrov obstojčega reda« itd. Na strehah tvornic sede zopet vrabci, ki čivkajo: »Proletarci vseh dežel, zedinite se!« Drugi vrabci čivkajo zopet po časnih predelih, ob gostilniških mizah ali z govorniških odrov. Poslušajmo, kaj čivkajo narodni gospodarji med vrabci!

Danes čivkajo o svetovnem gospodarstvu, da nikakor ni več pravično narodnemu gospodarstvu, to je, gospodarskim odnošajem ljudi v mejah ene države prisojati oni znameniti pomen, kakor je še običaj, namesto svetovnemu gospodarstvu, to je, pomenu gospodarskega razmerja med prebivalci različnih dežel. In to svetovno gospodarstvo obvladuje nekaj mogočnih mednarodnih kapitalističnih skupin, ki podjarmljajo delavstvo z neizbežnim diktatom mezd in še mnogo bolj konsumente z neizbežnim diktatom cen.

Toda, ali je to resnica, ali smo konsumenti res odvisni od mednarodnega diktata cen? Ali nam ne nudi domovina živila in potrebščine

in za njih izdelavo stroje in surovine?

To je v posameznih deželah različno, toda evropske dežele so vse navezane na uvoz tujezemskega blaga.

Ta dejstva morajo danes biti jasna najubožnejšemu možu, ki se ga še ni dotaknila nobena agitacija in ki živi popolnoma brez brige med narodom, če le oči odpre. Preštudirajmo njegovo hrano: ob zajutruku uživa poleg domačega pšeničnega kruha kavo iz Brazilije, čaj iz Kitajske ali Indije in k temu rum z zahodnoindijskih otokov; ob kosilu k domačemu mesu riž iz Egipta, Vzh. Indije ali Jave; če je angleški delavec, uživa namesto domačega mesa avstralsko ali argentinsko zmrazilo meso. Sadje, dišave, južno sadje, tobak in drugačna nasladija pa prihajajo iz vseli petih delov sveta. Nazorna je ta mednarodnost tudi glede na oblačenje: Usnje za čevlje izvira morda iz Rusije ali Kanade, pavola njegove obleke iz Amerike, Afrike ali Azije. Noben preiskovalec ne bi mogel ugotoviti več, če njegov drobn prstni prstan izvira iz starih kalifornijskih pralnic zlata, ali iz novih v Južni Afriki, Avstraliji ali Sibiriji ali pa celo iz opuščanih domačih jam. Dovolj, v enem samem dnevu njegovega življenja se združuje pet zemeljskih delov, da njegovim malenkostnim potrebam zadostijo glede obleke in prehrane in njegovi skromni potrebi po zunanjem lišpu. (Dr. K. Renner.)

Marsikdo bi vpraševal, kako je to, da smo v svojih vsakdanjih potrebščinah tako močno vezani na svetovno gospodarstvo, ko smo vendar v prejšnjih stoletjih dobivali iz prekomorskih ozemelj kvečjemu

luksuzne predmete, za katere so se še plačali dragi prevozní stroški.

Promet se je namreč z napredkom tehnike, z gradbo ladij in železnice znatno pocenil. Vsaj so vendar izračunali, da more angleški delavec prevozne stroške uvožene pšenice, ki jo porabi zase in za svojo rodbino, odslužiti z zaslužkom enega dne.

Na drugi strani je pa pošiljanje blaga v nekaterih delih zemlje še dovolj primitivno. Slonovo kost na pr. iz notranje Srednje Afrike pošiljati po železnici do pristanišč bi bilo mnogo predrago, zato jo prenašajo zamorski nosači, ki lahko nosijo na glavi 25 do 40 kg in prehodijo na dan okoli 25 km.

Nadaljnji pogoj postajanju svetovnega gospodarstva so bila kolsalna preseljevanja ljudi, ki o njih poroča zgodovina: Evropejcev v Ameriko in črno preseljevanje iz Afrike v Ameriko, od katerih slednji so n. pr. šele omogočili tam pridelovanje pavole na veliko, ko so jo prinesli iz Indije. Danes dobivamo dve tretjini pavole iz Zedinjenih držav. Toda, da se je spravilo pavolne plantaže do tako velikega pomena, so se morale naseljevati od 17. do 19. stoletja evropske trgovine v Afriki, v zahodnem Sudanu in gvirejskem zalivu; in ti trgovci so oborožili najmočnejša zamorska plemena, da so jim milijone in milijone črnih sužnjev pošiljali v Ameriko. Tam so bili sužnji povprečno v sed-

mih letih do smrti izrabljeni, toda njih rodovitnost je bila tako velika in je še, da se sedaj nahaja v Zedinjenih državah 11 milijonov zamorcev, ki tvorijo v nekaterih od 48 zedinjenih držav celo večino prebivalstva.

Svetovno gospodarstvo bi ne bilo dobilo današnjega pomena, če bi se z izseljenci ne bil izselil tudi kapital ali pa jim sledil. Najvažnejša oblika naseljevanja kapitala obstoji v tem, da se z domačim kapitalom snujejo v inozemstvu trgovinska ali industrijska podjetja. Na tak način je pred vojno Nemčija približno 52 milijard mark, to je več kakor 320 milijard dinarjev kapitala naložila v inozemstvu.

S potujočim kapitalom in s potujočim človekom se vrine tudi kapitalizem v tuje dežele, poruši, kjer jih naleti, na starem rokodelstvu sloneče kulture, uniči domače rokodelstvo brez sramu, kakor na Kitajskem in v Indiji ter zaslužnji milijone nevednih in nedolžnih ljudi s kaznijo proletarskega položaja. Proletarec biti tam je kazen, težka kazen.

V kitajskem pristanišču Šangaju plačujejo sedaj kitajskemu delavcu za isto delo le eno desetino mezde, ki jo morajo plačevati angleškemu delavcu. Za to mezdo dela kitajski delavec na dan povprečno dvanajst ur, dočim se angleški delavec brani delati več kakor osem ur; razen tega imajo kolonialni delavci komaj vsak trinajsti dan odpočitni dan.

Doma in po svetu.

Delegati na konferenci mednarodnega urada dela. 10. junija se bo vršila 14. konferenca mednarodnega urada dela, na kateri se bo razpravljalo o ureditvi delovnega časa za trgovske pomočnike in o konvenciji o rudarjih. Našo državo bosta zastopala dr. Topalović za delavske organizacije in Gjoka Curčin za podjetnike.

Občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani se bo vršil v soboto 31. maja ob 10. uri v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani, in sicer z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, 2. poročilo revizorjev glede računskega zaključka za l. 1929, 3. sklepanje o računskem zaključku, o uporabi prebitkov in o odvezi načelnih števila, 4. določitev zneska za podpore vdovam z otroki za l. 1930, 5. predlog načelstva za boljšo valorizacijo premij do meseca decembra 1923 in izprememba pravilnika o draginskih dokladah, 6. stavbna akcija, 7. slučajnosti.

Strokovne šole v naši državi. V Jugoslaviji je 19 trgovskih akademij (297 profesorjev in 3438 dijakov). Trgovskih šol je 11 (66 profesorjev

in 981 učencev). Pomorske trgovske akademije imamo tri (38 profesorjev in 252 dijakov). Srednjih tehničnih šol je 5 (202 profesorja in 1105 dijakov), strokovnih obrtnih šol 16 (126 profesorjev in 1105 dijakov), ženskih obrtnih šol 163 (7183 učenek). Od obrtnih in obrtno-nadaljevalnih šol jih je v Beogradu 12 (1266 učencev), v Srbiji 99 (3988 učencev), na Hrvatskem 61 (10.991 učencev), v Sloveniji 91 (okrog 8000 učencev) in v Bosni in Hercegovini 46 (3530 učencev).

Ustroj strokovnih šol. V trgovinskem ministrstvu sestavlja posebna komisija osnutek zakona o strokovnih šolah. Za temelj ji služi osnutek, katerega je izdelalo samo ministrstvo. Po tem osnutku bi imele industrijsko tehnične šole gradbene, strojne, elektrotehnične, geodetsko industrijske, lesne in industrijsko kemične oddelke.

Posetnikom mednarodnega vzorčnega velesejma v Ljubljani od 29. maja do 9. junija t. l. je v Avstriji dovoljen 25% popust na železnicah. Kdor si želi nabaviti legitimacijo in jo poslati svojemu namenu v Avstrijo, naj jo nabavi direktno od urada ve-

Hermann Kesten:

Smrt dveh zaljubljenec.

Zapustila sta mesto. Noč je visela nad zemljo, kakor težak oblak. Bil je dan, kakor jih je mnogo v jesenskem času. Sprehajala sta se med uvelim listjem. Njune noge so bile težke od utrujenosti uvelega dne. Ker se je nebo eno uro pred somrakom zjasnilo in je med oblaki sinje zablestelo, se jima je zazdelo, kakor da še ni vse zgubljeno, kakor da je še mogoča rešitev. Ko pa je začel pihati bolj mrzel veter in se na nebu ni pokazala nobena zvezda, ko sta zapustila gladko cesto in so postale hiše čisto nizke in redke, dokler se nazadnje niso izgubile v mraku in se je videlo samo slabo obdelane njive, ko sta hodila po zanikrni kolovoznici, ki jo je le tu in tam razsvetljevala mračna plinska svetilka, sta popolnoma obupala. Spustila sta roki, ki sta ju držala kakor drže otroci denar. Privzdigovala sta težko svoje noge, kakor da hodita po ilovici, ki ju vleče k tlom, šla sta in zrla pred seboj v temo, videč le grenki konec svojega obupa — smrt.

Njemu in njej je bilo vsakemu po osemnajst let. Imela sta neskončno

najdaljši del človeškega življenja. On je nosil v levem žepu sukne nabasan samokres, njegova roka je zdaj pa zdaj otipavala mrzlo orožje, ki ga je občutila kot občuti pobožni človek svojega Boga, kot zadnjo gotovost. On je bil gimnazijec.

Ona, ki se ni zavedala svoje redke čednosti, je dvajset noči spala z njim v isti postelji, se je čutila zločinke, ker je redno delovanje njenih organov bilo prekinjeno, kot znak, da je bila blagoslovljena; občutila je ta blagoslov kot prokletstvo. Spočetka je bila začudena, ni hotela verjeti, kakor da je bila postavljena izven vseh človeških bitij, ali kakor da se je z njo nekaj strašnega zgodilo, kakor da jo je neka skrivnostna bolezen spremenila, kakor spreminjajo čarovnice v pravljicah lepe princezine v grde spake z žabjimi gobci. Pozneje je prosila boga, naj stori čudež, sedaj pa vidi pred seboj edinole smrt.

Bila je edinka sodnega uradnika. Njena mati je bila že deset let mrtva. Takrat se je Liza prenehala igrati s svojo lutko, čisto frkljo z žimnatimi lasmi in rdečimi porcelanastimi lici. Morala je hoditi v šolo, kuhati, pospravljati sobo in prati. Oče jo je ljube svojo mladost za seboj, ta najtežji in bil ali imel je nesrečno naziranje, da

vplivata ljubezen in neznost škodljivo in se morata skrivati za osornostjo in trdim ravnanjem. Prepoznalo je spoznal, da se njegov podnajemnik, ki je pri njem stanoval in bil na hrani, gimnazijec, katerega starši so živeli daleč zunaj na deželi, več ur vožnje z železnico od mesta oddaljeni, gimnazijec, čeden, lenuharski fant, in njegova hčerka, bolj nežno pogledujeta, kakor bi bilo očetu prav. Kratko odločen jo je pozval na odgovor in podrobno zasliševal bleddo in prestrašeno dekle, ki je seveda lagala in se vsa tresla, kakor da je padla kakemu morilcu v roke. Grozil je z najstrašnejšimi kletvami in s prisilno poboljševalnico, če bi mu lagala, ali celo imela z gimnazijcem kake intimnosti. Ker je junaško vse zanikala, ji je domisljavi oče verjel, ker je pozabil, da morajo imeti postaviti in nračnost samo ta namen, da vstvarijo življenje človeške družbe bolj znosno, sigurno in lepše, ne pa, da služijo kazni in pokori. Verjel je hčeri, ker je na svojo lastno mladost pozabil in ker je pozabil, da je tudi on svojemu očetu lagal.

Bil pa je premeten dovolj, da je svoje zaupanje do hčere ostavil na eni strani, na drugi je pa svojega podnajemnika, tega dobrega gimnazijca, še isti dan postavil pred vrata.

Gimnazijcu je bilo ime Albert in je bil ves obupan. Ljubil je Lizo in brez nje ni mogel živeti. Bilo je nemogoče, to je čisto jasno občutil, predstavljati si življenje brez Lize. Teoretično je sicer vedel, da so tudi ljudje, ki brez Lize lahko žive. Ali, ne da bi o tem globlje razmišljal; globoko v svoji notranjosti le ni mogel verjeti, da bi tako življenje drugih ljudi, življenje brez Lize, bilo sploh vredno, da ga živi, da bi imelo sploh kakšen pomen; to je moralo biti brezupno življenje, brez smisla, neumno, prostaško, življenje brez boga.

Nesrečna zaljubljenca sta se stala drugi dan popoldne, ko je bil oče v službi na sodišču. Vse je bilo domenjeno, vse je bilo gotovo. Vse nadaljno besedičenje je bilo odveč. Morala bosta umreti. Tresla sta se pred tem, bala sta se, tako rada bi živela, v sreči, v trajnosti svoje ljubezni, kakor vsi drugi ljudje, ali vsaj večina njih ali vsaj nekateri. A drugega izhoda ni bilo. Drug brez drugega ne moreta živeti in drug z drugim ne smeta. Toraj morata umreti. To je bila njuna usoda. Kupil je samokres pri nekem starinarju in ga nabasal. Streljati je znal, ker je bil član strelske družine dijaške zveze.

(Nadaljevanje sledi.)

lesejma in omeni, da jo rabi za Avstrijo, da bodi priložen tudi takozvani »Zählblatt«, brez katerega v Avstriji olajšava pri vožnji ne velja.

Praga za stanovanjsko akcijo. Praška občina je sklenila, da izda deset let zapored, to je, od leta 1930 do 1939, za omiljenje stanovanjske bede vsako leto okoli 20 milijonov dinarjev. V načelu je občina sklenila, da bo prvih pet let gradila samo majhna higijenska stanovanja, šele pozneje večja, toda največ s tremi sobami. V desetih letih bo Praga investirala v stanovanja, neglede na to, kar je že doslej storila, skoro 600 milijonov dinarjev. Pri nas pa, dasi so socialne in stanovanjske razmere še slabše, kakor v Pragi, se ti pa posmehujejo, če govoriš o stanovanjski akciji, in lažejo, da je dovolj stanovanj. Vse to samo, ker gospodarski krogi nimajo socialnega čuta.

Izpremembra v poljski vladi. Ministrski predsednik polkovnik Slawek namerava odstopiti ter prepustiti vodstvo vlade drugemu pristašu Pilsudskega. Slaweku očitajo preveliko popustljivost in premalo gospodarskopolitičnega znanja.

Heimwehr in Schutzbund. V nedeljo so priredili Heimwehrovci propagandni izlet v St. Pölten, mesto, ki je v rokah socialistov. Ti pa se niso dali kar tako izzivati, in so za isti dan priredili protiizlet Schutzbunda istotam. Bati se je bilo resnih spopadov, zato je vlada dirigirala v St. Pölten žandarmerijsko brigado in strelski polk za vzdrževanje reda. Po cestah so bile postavljene pregraje iz bodeče žice, in na vseh oglih, ter celo na strehah, strojnice. Do spopada ni prišlo, ker so Heimwehri bili koncentrirani na Glavnem trgu, kjer so imeli blagoslovitev svoje zastave z mašo, Schutzbund pa javno prireditev na Trabrennplatzu. Heimwehri, ki jih je bilo kakih 6000 iz vse Spodnje in Gornje Avstrije, so se odpeljali že ob 2. uri popoldne, Schutzbund, ki ga je bilo 16.000 mož, je pa do 9. ure zvečer z avtomobili zapustil St. Pölten. Heimwehrovce je najbolj jezilo, ker je Schutzbund na Dunaju najel vse razpoložljive tovrstne avtomobile za sebe, in se je moral Heimwehr voziti samo z železnico in z zasebnimi vozili. V ponedeljek je prišlo v St. Pöltnu do izgrediv, ker se je domače delavstvo skušalo maščevati nad domačimi Heimwehrovci za njihovo predržno izzivanje. Zvečer pa je bil mir zopet vzpostavljen.

Vatikan bi rad imel ladje. Vatikan je sedaj država. Potrebuje železnico, radio, pošto, avtomobil in še marsikaj. Skrbi pa dela tej državi nova zadeva. Evharistični kongres pripravljajo, ki se bo vršil v Kartagini. Iz Rima, kamor je delegiran papežev zastopnik kardinal Lepcier, se more priti po morju. Vatikan bi moral v ta namen najeti privatno ladjo. To je pa neprijetna stvar, ker se lahko večkrat ponavlja, zato so mnjenja, da mora papež imeti svojo ladjo. Zgodi se lahko tudi, da bo papež kam potoval. Iz vseh teh razlogov so sklenili, da napravijo zbirko za ladjo, ker so uverjeni, da bodo ljudje v darilih zanj tekmovali.

Rim za dednega princa Otona Habsburžana. Budimpeštanski dopisnik »Prager Presse« poroča, da so dobili madžarski monarhisti iz Italije poročila, da italijanski merodajni politiki ne nasprotujejo več ustoličenju kralja na Ogrskem, in sicer princa Otona. Oton se baje namerava tudi ženiti v Rimu. Monarhisti teh vesti ne taje. — Tako delajo možje — politiko!

Zgodba iz naših dni.

Materne mučenice — materinski dan.

Ob robu ulice, na širokem pločniku, so se zbirali ljudje. Nekateri so se ustavljali, drugi pa so samo mimogrede obstali in takoj zopet šli dalje za svojim poslom. Od vseh strani so prihajali; z vsakovrstnimi koraki, z različnimi kretnjami so oživljali in napolnjevali solnčno ulico.

Gruča na pločniku je rastla in valovila na vse strani. Radovednost je sijala v obrazih teh ljudi. Pristopil sem k njim in gledal z njimi.

V kotu, pod obokom velikih vrat, ob prašnem zidovju je čepela drobna ženska postava. V svojih koščerenih rokah je tiščala kup raztrganih cunj, iz katerih je molel bled mrtvaški obrazek. — Krčevito je pritiskala dete k svojim grudim in močila s svojimi solzami njegovo belo in drobno lice. Ljudje so šepetali: »Umrlo bo, je že umrlo!«

Visok gospod s cigaro v ustih je stegnil svoj vrat in vprašal mlado gospo poleg njega: »Odkod je prišla?« Zakaj se je ustavila tu v tej umazani in prometni ulici?

Ljudje so mu odgovarjali: »Prišla je iz predmestja, iz tistih bajt, kjer je doma beda. Šla je z bolnim otrokom v mesto; k zdravniku je hotela, pa jo je popadla sredi ulice slabost. Naslonila se je k zidu in zdrknila z otrokom na tla.«

Nekateri so zmajevali z glavami. Od zadaj se je oglašil tanek ženski glas: »Joj, ljudje božji! Poglejte jo, kako je bleda in drobna! To je jetika, jetika!«

Star mož na ulici je pripovedoval: »Zdi se mi, da jo poznam. Večkrat sem jo srečal, ko je hodila preko tira na delo. Če se ne motim, je delavka iz tovarne onkraj. Seveda, gotovo jo poznam! Tudi za njen dom vem. Tam v onih bajtah je, kjer je doma bolezen in obup.«

Po ulici navzdol so prihajali mladi obrazi. Mladina je šla iz šole in se ustavila pri radovednih ljudeh.

Suhoten fant, ki ga je ta prizor pretresel, je rekel svojemu prijatelju: »Vidiš, Ivan! Danes smo proslavljali v šoli materinski dan. Veliko lepih besed smo slišali o materi; slavili smo jo kot mučenico človeštva, rekli smo, da je ona najsvetejša bitje na svetu. Tako smo sklenili, da je sveta dolžnost vseh mladih, da danes počastimo njeno ime ter mislimo nanjo in na njeno trpljenje. Iz navdušenja smo sejali fraze in se opajali ob njih, medtem ko umira in trpi tisočero mater tako, kakor ta uboga ženska s svojim bolnim otrokom. — Sedaj ni več navdušenja, ko jo vidim, njo najbolj trpečo na svetu.«

Glas se mu je tresel, ko je izgovarjal te besede in ko je nehal govoriti je stopil s pločnika z mračnim, od razburjenja nagubanim obrazom.

S hitrimi koraki se je približal stražnik. Pretil se je skozi množico in stopil k ženski. Sklonil se je proti njej ter spregovoril par besed. Pogledal je otroka, odgrnil cunje z njegovega telesa in položil roko na njegovo mrtvaško čelo. — Namah se je vzravnaval in zašepetal: »Mrzel je, mrtev je!«

Množica je zavalovila in nekateri so odhajali.

Na drugi strani ulice je stal siv mož in opazoval ta prizor. Ko sem šel mimo njega, je nalahno odprl svoja usta in dejal s trpkim, otožnim glasom:

»Vidite, tako umira proletarski otrok, tako je trpljenje proletarske matere.«

Pogledal sem mu v oči in v njih sta bili dve svetli kaplji. Ko je izrekel zadnjo besedo, se mu je roka skrčila v pest in kri mu je preplavila obraz.

Pomignil sem z glavo in odšel. Tako je zgodba iz naših dni, ko cveto humanitarna društva in ko se vrše proslave v čast — mučenici Materi. V. P.

Zasedanje Društva narodov. V ponedeljek prične 59. zasedanje sveta Društva narodov v Ženevi. Seja bo razpravljala predvsem o konferenci za carinsko premirje. Dalje namerava izpremeniti statut Društva narodov v tem zmislu, da bodo omogočene finančne podpore ogroženim ali napadenim državam. Te finančne podpore se zde kakor nova metoda imperialistične politike, zakaj, kdor prejema finančno pomoč, postaja s tem odvisen. Garancija miru ni denar, kapital, ampak moralna sila Društva narodov, ki bi moralo dobiti toliko avtoritete, da bi lahko iz splošnih interesov preprečilo vojno z nasvetom, z razsodiščem ali tudi z mednarodno brambo, če ne gre drugače. V tem primeru pa kaže, da hočejo kapitalisti dajati v tej obliki vojna posojila.

1234567890230987654321
234567890230987654321

Številke govorijo za jedilno mast Schichtov Ceres

Od važnih živil vsebujejo masti:

Ceres

100

Sirovo maslo

81

Gos

38

Čokolada

22

Jajce

11

Sir

5

100% masti (čiste kokosove masti) vsebuje samo

Schichtov Ceres

JEDILNA MAST

100% ČISTA KOKOSOVA MAST

Gospodarska konferenca Anglije.

Anglija je, po vojni zašla v prav hudo gospodarsko krizo, ki se odraža v slabi produkcijski in kupcijski konjunkturi. Zaradi tega skliče, kakor je izjavil v spodnji zbornici Snowden, angleška delavska vlada dne 13. septembra t. l. gospodarsko imperijalno konferenco, kateri predloži vlada dobro zasnovan načrt za izboljšanje za gospodarstvo in delavstvo neznosnih razmer. Konference se bodo udeležili zastopniki iz vseh delov velike angleške države, da se vprašanje reši čim demokratičneje.

Za prohibicijo in proti njej v Zedinjenih državah. Tednik »Literary Digest« je razposlal 20 milijonov vprašalnih pol, na katerih naj prebivalstvo glasuje za prohibicijo, proti njej ali za zmernost. Akcija je veljala 500.000 dolarjev (3.300.000 Din). Odgovorov je prejel list znatno število. Proti prohibiciji je 41% glasov, 30% glasov za izpremembo, oziroma omiljenje zakona in le 29% glasov za popolno prohibicijo v sedanji obliki. Ta list je pristaš prohibicije. Glasovanje so pa priredili tudi liberalni listi s stotisoč vprašalnimi polami. Od teh jih je bilo 9476 za prohibicijo, 80.000 proti prohibiciji in le 1000 za omiljenje. Proti prohibiciji je 47 držav; le ena zvezna država Kansas je za prohibicijo.

Gozdni požar v okolici Newyorka v New Jerseyu je že do nedelje upepelil nad 1500 hiš. V nevarnosti je tudi mesto Lakehurst, ki je popolnoma obkoljeno od požara. Pri gašenju požara je zaposlenih 37.000 mož.

Grozovit potres v Indiji. Imamo dobo potresov. Silen potres so imeli v ponedeljek v Indiji v vangoonskem okrožju in mestu Pegu. Vsi kraji v okrožju in mesto so domala porušeni. Vrhutega je ob potresu marsikje nastal požar in uničil še ostalo. Ljudi se je ponesrečilo morda nad 8000. Na obrežju tega ozemlja se je pogreznilo tudi več manjših otokov. — Jako neprijeten je ta potres tudi zaradi indijskega praznoverja, da je potres kazen božja. Med prebivalstvom se širi namreč vera, da je prišel potres zaradi tega, ker so Angleži atirali Gandhija. To praznoverje utede pomirjenju Indije, oziroma mirni rešitvi indijskega vprašanja več škodovati kakor nacijskonalistična agitacija.

Ljubljana.

Prvi maj v Ljubljani. Enako kakor lani je v Ljubljani in okolici delo po tovarnah in tudi v nekaterih obrtih prvega maja počivalo. Delavskih prireditev letos ni bilo. Zato je delavstvo ta dan napravljalo v bližnjo in daljnjo okolico izlete in se med seboj razvedrilo s spomini in nadami na boljšo bodočnost. Zunanega sijaja torej ta dan počitka ni imel, imel pa je bodrilni pomen kot dan novega življenja v naravi, ki se pravkar buji, vstaja in premaguje mraz in zimo. Tako je ljubljansko delavstvo praznovalo letošnji prvi maj v zavesti, da pomeni vstajenje, novo življenje.

25 letnico obstoja slavi letos organizacija tobačnih delavcev v Ljubljani. Obenem slavi tudi 12 članov ustanoviteljev organizacije 25 letni jubilej svoje pripadnosti tej organizaciji. V proslavo jubilejnih dni priredi organizacija tobačnih delavcev dne 1. junija 1930 manifestacijo, združeno z vrtno veselico v Delavskem domu na Glincah z bogatim sporedom. Vljudno vabimo prijatelje delavskega gibanja, da se te proslave udeležijo. Podrobni spored bomo še objavili. Odbor.

Maribor.

Redni občni zbor »Detoljuba« v Mariboru se vrši v soboto, dne 10. maja, ob pol 20. (1/2.8.) uri v domu na Ruški cesti. Dnevni red: 1. Prečitavanje zapisnika. 2. Poročila odbornikov. 3. Referat o moderni vzgoji. 4. Volitve. 5. Slučajnosti. — Vsi člani in prijatelji so prisrčno vabljeni. — Odbor.

V kateri draginjski razred spada oz. bi moral spadati Maribor? Draginjske doklade državnim nameščencem se plačujejo po razredih, v katere so uvrščena naša mesta in kraji. Človek bi mislil, da je pri uvrščanju krajev v višji oziroma nižji draginjski razred, merodajna draginja v dotičnem kraju, pa temu ni vedno tako. Mesto Maribor je uvrščeno v II. draginjski razred, dasi je ugotovljeno na podlagi uradnih podatkov, da je n. pr. kruh v Mariboru najdražji, oz. vsaj tako drag, kot je v najdražjih mestih Jugoslavije, n. pr. v Dubrovniku. Mesto Beograd je kajpada v I. drag. razredu, toda kruh, ki dandanes igra zelo veliko vlogo, če ne najvišjo v našem življenju, je v Beogradu mnogo cenejši kot v Mariboru. Seveda ni kruh edini življenjski predmet, ki je v Mariboru dražji kot v Beogradu, ampak še celo vrsto predmetov bi lahko na-

SUHOR

je zaradi svojega izvrstnega okusa ter velike vsebine redilnih snovi postal potreben celemu ljudstvu. Če hočete dobiti pravo kvaliteto, zahtevajte povsod samo

Robausov suhor

v originalnem zavoju ter z original. zapečatnimi znamkami. Te znamke jamčijo za kvaliteto.

Dobi se povsod.

ČITAJTE „DELAVSKE POLITIKO“

**NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22**

TRI PREDNOSTI

- I. Ogromna izbira.
- II. Izborna kvaliteta.
- III. Nizke cene in plačilne olajšave.

LJUMSKA TISKARNA, MARIBOR, KOROŠKA C. 9

šteti, ki so v Beogradu cenejši. Tudi gotova vrsta oblek je v Beogradu cenejša. Kot posebno navedemo neko vrsto blaga, ki sicer samo po sebi ni velikega pomena, vendar pa je značilno za naše razmere glede cen. Tudi aspirin je med tistimi predmeti, ki so v Mariboru dražji kot v Beogradu. V Mariboru stane majhen zavojček aspirina 6 tablet, 7 Din, v Beogradu pa 6 Din. In ko je nekdo vprašal mariborskega lekarja po vzrokih, zakaj je aspirin za en dinar v Mariboru dražji kot v Beogradu, mu je ta odgovoril sledeče: »Mi ne moremo nič za to, imamo predpisane cene, katerih se moramo držati, medtem ko v Beogradu najbrž ni treba, da se držijo predpisov.« Da-li so takšne razlike v cenah tudi glede ostalih zdravil, mi znano, toda tega ne more človek pojmiti, zakaj bi morali postojati takšni predpisi, ki bi trgovcu branili, blago prodajati po nižji ceni? Iz zgornjega nepo- bitno izhaja, da spada mesto Maribor, z ozirom na visoke, deloma na najvišje cene življenjskih potrebščin, v najvišji draginski razred.

Upokojenci bivše južne železnice, njih vdove in sirote, ki so bili upokojeni pred 1. julijem 1922, naj do 15. maja pošljejo na spodnji naslov sledeče podatke: 1. Kdaj je bil upokojen? 2. vdove in sirote, kdaj je umrl mož, oziroma mati? 3. Koliko znaša pokojnina v kronah, koliko draginjska do- klada? 4. Kakšen je imel upokojenec ob upokojitvi (uradnik, zvanik, služitelj) in pa svoj naslov. — Ivan Kejžar, viš. revident v p., Maribor, Aleksandrova cesta 35. — Priobčujemo poslano nam notico, izjav- ljamo pa, da nam ni znano, v kakšne svrhe rabi g. Kejžar zgornje podatke. Ker mo- gobe namerava kakšno akcijo v korist vpo- kojencev, katere uspeh seveda ni mogoče predvideti, smo se odločili za uvrstitev.

Pri borzi dela dobi delo: 5 viničarskih in majarskih družin, 15 hlapcev, 9 pastir- jev, 3 kamnoseki, 2 opek. mojstra, 6 sodar- jev, 1 kolar, 1 ličilec, 1 gaterist, 1 vrtnar, 1 klopár, 1 pečar, 1 slaščičar, 1 mlad na- takar, 15 zidarjev, 2 hotelska kuharja, več učencev (vrtnarske, kleparske, kovaške, so- darske, mizarske, čevlarske, krojaške, pe-

kovske in slikarske obrti), kakor tudi: 9 kuharic, 20 služkinj, 3 sobarice, 3 postrež- nice, 2 varuški, 3 vzgojiteljice, 4 kuharice k financij, 3 perfektni hotelske kuharice, 1 plačilna natakarica, 1 podnatakarica, 1 bla- gajničarka za restavracijo, 1 šteparica gor- njih delov čevljev, 2 gospodinj, 3 tovar- niške delavke, 1 kavarniška kuharica, 1 pe- rica, 10 kuharic in služkinj za Hrvaško in Srbijo: — 1 točilca, 3 kamnoseke, 2 mojstra za opekarno, 11 sodarjev, 2 kolarja, 1 ga- terista, 1 vrtnarja, 1 slaščičarja, 2 natakar- ja, 1 zidarja, 1 tapetnika, 2 kuharja, 10 ku- haric, 6 služkinj, 2 sobarici, 2 vzgojiteljici, 1 servirko, 10 dekel, 1 zasebno sobarico, 1 postrežnico, 1 varuško, 3 delavke.

Ljudsko gibanje v mesecu aprilu 1930. Rojenih je bilo 119 (62 m., 57 ž.), umrlo jih je 60 (37 m., 23 ž.), porok je bilo 15.

Ponovno licitacijo za nabavo gramoza za banovinske in okrajne ceste razpisuje okraj- ni cestni odbor v Mariboru, ki se bo vršila v sejni dvorani okrajnega cestnega odbora, Kamniška cesta 26/II. dne 15. maja 1930 ob 9. uri.

Celje.

Pevski koncert priredi »Svoboda« danes, v soboto, 10. maja, v mali dvorani Celjskega doma ob 8. uri zvečer. Delavci in somišljeniki, udeležite se tega koncerta pol- noštevilno.

Seja občinskega odbora Celje-okolica se je vršila dne 27. aprila t. l. Poročilo žu- pana in zapisnik se kot običajno odobrita. Prošnje za odpis trošarine na vinski most, katere so vložili trije tukajšnji gostilničarji, sklicujoč se na naredbi finančnega mini- strstva, se po kratki debati odkloni. Glede majskih hroščev, ki so jako škodljivi, se sklene plačati nabiralcem Din 0.75 od litra. Oddaja pa se naj vrši v šoli. Prošnji Fani Majcen za obč. podporo se ugotovi v toliko, da se ji ponudi Din 80.— mesečno, odnosno se lahko preseli v hiralnico v Vojniku. G. obč. sv. G. stavi predlog, da se v obč. hiši 25 odpove stanovanje stranki L., in sicer iz razlogov, ki jih ne moremo navajati. (Za svoje izjave odgovarja g. G. sam.)

Hrastnik pa predlaga, da se jo obdrži do preklica v obč. hiši, in to tako dolgo, da bo res podan tehten vzrok za odpoved. Ta predlog H. sprejme občinski odbor z ve- čino glasov. Skropljenje cest se bo vršilo kot lansko leto skupno z mestno občino. Razne manjše zadeve se rešijo sporazum- no, nakar župan sejo zaključí. — Iz poteka seje je razvidno, da se tekoče obč. zadeve še precej redno rešujejo, žal, je treba kon- statirati eno, da se v širšo socialno akcijo gospodje ne »spuste«. Za omiljenje stanovanj- ske bede, pomoč brezposelnim itd., tudi to so občinske zadeve, ni pravega zanimanja. Kdo se naj še čudi, če se samomori tako grozovito množe.

Odpust delavcev iz dela. V našem me- stu raste število odpuščenih delavcev iz dneva v dan. Podjetja jih odpušča jo kar v grupah. Cinkarna jih je reducirala okrog 60 in menda jih bo še okrog 50. Tudi ostala podjetja nameravajo redukcijo delovnih moči. Skrb za brezposelne prevzemi — bog sam.

Pri Javni borzi dela je na razpolago delo moškim: 6 poljskim delavcem, 1 vini- čarju, 3 hišnim hlapcem, 19 konjskim hlap- cem, 5 hlapcem za govejo živino, 1 ope- karju, 5 kamnosekom, 2 tokačem, 1 kotlar- ju, 1 mizarju, 1 gateristu, 1 žagarju, 1 ko- larju, 1 usnjariju, 1 sedlarju, 1 tapetniku, 6 krojačem, 1 krojaču-sablonerju, 1 mlinarju, 5 slikarjem, 1 trgov. pomočniku, 21 vajen- cem. — Ženskam: 1 kmečki varuški, 1 kmeč- ki gospodinj, 43 kmečkim deklam, 10 tkal- kam, 3 natakarcam, 13 služkinjam, 5 kuha- ricam, 1 orož. kuharici, 3 vajenkam; za se- zono: 2 pericam, 1 likarici, 1 restavr. ku- harici, 1 hotel. sobarici, 1 hotel. kuharici.

Ruše.

Na praznik 1. maja je delo v večini obratov počivalo, bil pa je krasno lep spo- mladanski dan, kar je izzbilo veliko de- lavstva na izlete v okolico. Vsekakor pa je bil najlepši izlet za pešce proti Fali, kamor je šlo tudi največ izletnikov, nekateri do Fale, drugi čez hrib do Pušcave, nekateri pa tudi do Sv. Lovrenca na Pohorju. Slednje so orožniki popisali, ko so sedeli po gostil- nah in že tudi med potjo. Zvečer pa so se vsi zopet vrnili peš in pa z vlaki nazaj v Ruše.

Kopalnice se zgradija tov. za dušik za svoje nameščence in delavce. Delavci more- jo kopalnice uporabljati 3 dni v tednu proti plačilu 3 Din za eno kopel. Mesečna karta za družino stane 30 Din. Upamo, da se bo delavstvo v polni meri posluževalo te izred- no ugodne prilike. Snaga je pol zdrava!

Kulturni pregled.

»Snaga«, ilustriran mesečnik, ki ga iz- dajajo delavske kulturne organizacije v Sa- rajevu, na 16 straneh, ima v aprilu zelo lo- gato in pestro vsebino. Poročila o delav- skem športu, književnosti in kulturnem de-

lovanju, se menjavajo s književnimi pri- spevki mladih bosanskih delavcev. Na prvi strani je slika in lep nekrolog za umrlim Rudolfom Faturjem. Sledijo dve črtici in osem pesmic, ter propagandni članek o po- trebi kulturne koncentracije v delavskem pokretu.

Delavski šport.

Iz S. K. »Svoboda« v Mariboru. Izred- ni občni zbor kluba z dne 26. aprila 1930, ki je bil sklican radi reforme odseka, je končal s popolnim uspehom. »Svoboda« se niso razšli in se tudi ne mislijo raziti, kakor je vedel prerokovati »Slovenec«, pač pa so izvolili v odbor take ljudi, ki po »Slovenčevem« mnenju nimajo pojma o športu. Zavrgli so tudi mnenje »Slovenca«, da si pod nobenim pogojem ne smejo dati vzeti gospodarske avtonomije. Nasprotno so ugotovili, da je za klub le velika pri- dobit, če se reši skrb za gospodarska vprašanja, ker bo tako res lahko vso svojo skrb posvečil intenzivnemu tehničnemu delu. Novi odbor se je takoj lotil dela, da iz- trebi iz kluba nered in nedisciplino, ki so ju zanesli vanj gotovi ljudje proti volji članstva. Če bo vsled tega čiščenja kaj odpadkov, jih brez vsake zavisti prepu- ščamo novo se snujočemu »Jadrani« in že- limo še dober tek. Sedanji odbor je se- stavljen tako-le: Kropf Karel, predsednik, Duh Janko, namestnik, Sinkovič Franc, taj- nik, Vidovič Stanislav ml., blagajnik, Vi- dovič Viljem, blagajnikov namestnik, Sin- kovič Vladislav, gospodar, Gruber Bogomir in Kropf Oton, odbornika in tehnična vo- ditelja, Presl Stefan in Dasko Anton, revizorja. Novi odbor hoče vestno izvrševati svojo nalogo in skrbeti za telesno in mo- ralno vzgojo delavske mladine, vsled če- sar bo uvedel gojenje različnih športnih panog, da tako omogoči sodelovanje čim večjim množicam delavske mladine. Dol- nost delavskih staršev pa je, da posvečajo delavskemu športu oziroma klubu zaslu- ženo pozornost in podprejo stremljenje od- bora s privajanjem mladine v klub. Se- stanki igralcev se do nadaljnjega vrše vsak petek ob 20. uri v gostilni Kržižnič, Danjko- va ulica 10, Maribor. Dopisi za klub naj se odslej pošiljajo izključno le na naslov: Maribor, Slomškov trg 6/I.

Širite naš list!

Izredno nizke cene! Naj- večja zaloga plošč! Po- pravila vseh instrumentov! **TOVARNICA GLASBIL MEINEL & HEROLD** Prodajalna: Trg Svobode Maribor.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljumska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

PRIPOROČAM CENJ. DAMAM SVO- JO VELIKO ZALOGO MODERNIH

SPOMLADANSKIH KLOBUKOV

POPRAVILA SE IZGOTAVLJAJO TOČNO IN POCENI.

M. JAHN, MODISTINJA, MARIBOR
STOLNA ULICA 2. — STOLNA ULICA 2.

V tovarn. zalogi perila boste v izbiri

3000 srajc

gotovo našli nekaj po Vašem okusu in to po izredno nizkih cenah! Moške obleke po Din 290.—, 320.—, 340.— itd. Specialna zaloga samoveznic od 6 Din dalje.

J. Karničnik, Maribor, Glavni trg 11

EKSPORTNA HIŠA

„LUNA“
lastnik Albin Pristernik
MARIBOR
Aleksandrova c. 19

Za pomladansko sezono kakor tudi za bližajoče se blinkošne praznike imam preskrbljeno veliko zalogo in sicer: **nogavice za otroke**, par od Din 5.— naprej, črne, ružave, drap, sive in bele barve, **moške nogavice** od Din 5.— naprej, **damske nogavice** od Din 7.— naprej, flor-nogavice od Din 12.— naprej. — Za dobro blago jamčim! Nadalje nudim **vezenino** meter od Din 75.— naprej, **čipke** meter od Din 1.— naprej, **svilene trake** meter od Din 1.— naprej. Vse vrste **sukanca**. **Volnene pletenine-vezenine**, **šivanka**, **gumbe** in druge po- trebščine za krojače in šivilje, po brezkonkurenčnih cenah. — **Lastna pletilnica in predtiskarilja**. — **Srajče**, **spodnje hlače**, **kravate**, **palice**, **dežniki** v bogati izbiri po **znižanih cenah!** Čevlji iz usnja za otroke in sandale od Din 24.— naprej.

SAMONA ALEKSANDROVI CESTI 19

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren- tih.

MARY SMOLNIKER
modistinja
CELJE
(Palača I. hrv. štedionice)

Podružnica: Trbovlje II.

Priporoča se za izde- lovanje vseh vrst otroških in damskih klobukov. — Velika izbira slaničnikov, klobučinastih in žalnih klobu- kov itd.

Cene nizke!

Pozor birmanci!

Konfekcijska trgovina
Žiga Weiss

Celje-Gaberje 3 (v hiši g. Plevčak)

priporoča raznovrstne zgotovljene obleke v vsaki velikosti in po najnižji ceni že od 100 Din naprej. Lastno izdelovanje oblek po meri in najnovejšem kroju. — Oglejte si pred nakupom našo zalogo!